

Sygn. akt **VIII Ua 32/17**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 lutego 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mariola Szmajduch (spr.)
Sędziowie:	SSO Patrycja Bogacińska-Piątek SSR del. Magdalena Kimel
Protokolant:	Ewa Gambuś

po rozpoznaniu w dniu 22 lutego 2018r. w Gliwicach

sprawy z odwołania J. S. (S.)

przeciwko Wojewódzkiemu Zespołowi do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) w K.

o ustalenie stopnia niepełnosprawności

na skutek apelacji odwołującego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 17 sierpnia 2017 r. **sygn. akt** VI U 112/16

oddala apelację.

(-) SSR del. Magdalena Kimel (-) SSO Mariola Szmajduch (spr.) (-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt VIII Ua 32 /1 7

UZASADNIENIE

Orzeczeniem Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) w K. z dnia 16 grudnia 2015r. utrzymano w mocy orzeczenie (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Z. z dnia 9 lipca 2015r., o zaliczeniu J. S. do osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym, na stałe.

W odwołaniu od tego orzeczenia ubezpieczony, domagał się zaliczenie go do osób niepełnosprawnych w stopniu znacznym.

W uzasadnieniu odwołania podał, że zaskarżone orzeczenie jest dla niego krzywdzące.

Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) w K. wniósł o oddalenie odwołania podnosząc, że odwołujący nie wymaga w chwili obecnej stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Wyrokiem z dnia 17 sierpnia 2017r. (sygn. akt VI U 112/16) Sąd Rejonowy w G. oddalił odwołanie.

Sąd Rejonowy oparł powyższe orzeczenie na następującym stanie faktycznym i poczynił następujące rozważania:

Orzeczeniem z 9 lipca 2015r. (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Z. zaliczył odwołującego do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności na stałe z powodu upośledzenia narządu ruchu (symbol 05-R), chorób układu oddechowego i krążenia (symbol 07-S) oraz chorób neurologicznych (symbol 10-N).

Zaskarżonym orzeczeniem z 16 grudnia 2015r. Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) w K. utrzymał w mocy orzeczenie z dnia 9 lipca 2015r.

Odwołujący ma 82 lata, mieszka wraz z żoną. Samodzielnie wykonuje czynności życia codziennego takie jak wstanie z łóżka, załatwianie spraw fizjologicznych, przygotowanie posiłków. Natomiast przy kąpieli odwołujący korzysta z pomocy sąsiada, który pomaga mu także w razie konieczności załatwienia sprawy w urzędzie. Podczas poruszania się poza domem odwołujący korzysta z tzw. balkonika rehabilitacyjnego, ponieważ w trakcie wysiłku doznaje on zawrotów głowy.

Odwołujący korzysta z pomocy lekarskiej poradni ortopedycznej, neurologicznej, kardiologicznej oraz poradni ogólnej. Jego głównym schorzeniem jest choroba zwyrodnieniowa kręgosłupa z wielopoziomową dyskopatią szyjną i lędźwiową. Zażywa leki związane z rozrostem gruczołu krokowego, dolegliwościami żołądkowymi, wysokim poziomem cholesterolu oraz dolegliwościami bólowymi.

Odwołujący we wniosku o wydanie orzeczenia wskazał, że czynności samoobsługowe wykonuje samodzielnie, natomiast czynności polegające na poruszaniu się w środowisku i prowadzeniu gospodarstwa domowego wykonuje z pomocą.

Celem weryfikacji oceny stanu jego zdrowia, a w szczególności ustalenia, czy odwołujący wymaga konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, Sąd

I instancji dopuścił dowód z opinii biegłych specjalności adekwatnych do rodzaju schorzeń odwołującego.

W opinii z 27 sierpnia 2016r. biegli z zakresu ortopedii i traumatologii narządu ruchu R. H. oraz neurolog M. W. (1) na podstawie dokumentacji medycznej i przeprowadzonego badania lekarskiego, rozpoznali u odwołującego: przewlekły zespół bólowy kręgosłupa na tle nasilonych zmian zwyrodnieniowych

i dyskopatycznych, polineuropatię czuciowo-ruchową kończyn dolnych, zmiany zwyrodnieniowe stawów dłoni i uznali, że odwołujący jest osobą niepełnosprawną jedynie w stopniu umiarkowanym na stałe z powodu upośledzenia narządu ruchu (symbol 05-R), chorób układu oddechowego i krążenia (symbol 07-S) oraz chorób neurologicznych (symbol 10-N). Równocześnie biegli podkreślili, że do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę mającą znacznie naruszoną sprawność organizmu, tj. niezdolną do podjęcia zatrudnienia, zdolną do wykonywania zatrudnienia w zakładzie pracy chronionej albo w zakładzie aktywizacji zawodowej, wymagającą niezbędnej w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby, w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Dodali, że znaczny stopień niepełnosprawności dotyczy zatem osób z naruszoną sprawnością organizmu powodującą całkowitą zależność od innej osoby w pełnieniu ról społecznych właściwych dla każdego człowieka, niezdolność do samodzielnej egzystencji polegającą na niezdolności do zaspokajania

podstawowych codziennych potrzeb życiowych takich jak: samoobsługa, samodzielne poruszanie się, komunikowanie z otoczeniem, powodującą całkowitą zależność od innej osoby lub konieczność zapewnienia specjalistycznej opieki instytucjonalnej. Tymczasem odwołujący nie spełnia – zdaniem biegłych – tej definicji ustawowej, bowiem jest on osobą samodzielną, samowystarczalną w zakresie zdolności do samodzielnej egzystencji.

Następnie w opinii z 1 grudnia 2016r. biegły z zakresu chorób wewnętrznych M. W. (2) na podstawie dokumentacji medycznej i przeprowadzonego badania lekarskiego, rozpoznał u odwołującego: chorobę zwyrodnieniową kręgosłupa z wielopoziomową dyskopatią szyjną i lędźwiową, (...), pylicę płuc, chorobę wibracyjną, niedoczynność tarczycy, przepuklinę pachwinową prawostronną, stan po resekcji prostaty z powodu przerostu. W ocenie biegłego odwołujący jest na stałe niepełnosprawnym w stopniu umiarkowanym, głównie z przyczyn ortopedycznych (symbol 05-R). Równocześnie biegły nie stwierdził u odwołującego niepełnosprawności w stopniu znacznym z powodów internistycznych i kardiologicznych. Biegły ocenił także, że odwołujący nie wymaga stałej i długotrwałej pomocy innych osób w spełnianiu ról społecznych, brak jest u niego niezdolności do samodzielnej egzystencji. W uzasadnieniu biegły wskazał, że odwołujący jest leczony przewlekłe z powodu dolegliwości bólowych kręgosłupa z udokumentowanymi zmianami zwyrodnieniowo – dyskopatycznymi. W chwili obecnej zaś zgłasza on bóle wielostawowe, w tym kręgosłupa, porusza się z pomocą laski. Podczas badania odwołujący znajdował się w stanie ogólnym dobrym, krążeniowo wyrównany. Na podstawie wywiadu biegły stwierdził, że odwołujący samodzielnie wykonuje czynności życia codziennego, w tym komunikowanie się, utrzymanie higieny osobistej, spożywanie posiłków. Potrzebuje natomiast pomocy w myciu się i przemieszczaniu.

Na koniec w opinii z 6 kwietnia 2017r. biegły z zakresu chorób płuc A. B. na podstawie dokumentacji medycznej i przeprowadzonego badania lekarskiego oraz badania spirometrycznego, uznał iż odwołujący nie spełnia przesłanek zaliczenia go do osób niepełnosprawnych w stopniu znacznym. Równocześnie biegły ocenił, że spełnia on jedynie warunki zaliczenia do osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym. Biegły nie stwierdził bowiem u odwołującego konieczności stałej lub długotrwałej pomocy innych osób w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Nie wymaga on także stałej pomocy w spełnianiu ról społecznych. Biegły ocenił także, że nie daje wiary twierdzeniom odwołującego w zakresie zgłaszanych przez niego dolegliwości braku tchu przy wejściu na I piętro, bowiem w opozycji do nich stoją wyniki badania lekarskiego, badania spirometrycznego oraz brak dokumentacji medycznej z leczenia tej dolegliwości. Biegły również, że w badaniu lekarskim nie stwierdził u odwołującego niewydolności oddechowej oraz zadyszki przy rozbieraniu się i ubieraniu się. U odwołującego brak było zasinień części dystalnych oraz pokasływań.

Odwołujący nie zgodził się z opiniami wszystkich powyższych biegłych zarzucając, że sporządzone one zostały tendencyjnie w sprzeczności z jego stanem zdrowia. Tymczasem odwołujący posiada bardzo obszerną dokumentację potwierdzającą jego zły stan zdrowia, której nie przedstawił biegłym sądowym. Wobec zgłoszonych do opinii uwag odwołujący wniósł o dopuszczenie dowodu z opinii instytutu naukowo-badawczego – (...) w K..

Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w K. nie zgłaszał zastrzeżeń do powyższych opinii.

Powyższych ustaleń Sąd Rejonowy dokonał w oparciu o dowody: z akt orzeczniczych odwołującego; z opinii biegłych: R. H. i M. W. (1) (k. 16-17), M. W. (2) (k.36-38) i A. B. (k.54-56).

Oceniając zebrany materiał dowodowy Sąd Rejonowy podzielił dokonaną przez biegłych ocenę stanu zdrowia ubezpieczonego, uznając ich opinie za przekonujące i zawierające stanowcze wnioski. Zdaniem Sądu Rejonowego opinie te zostały sporządzone rzetelnie i wyczerpująco, zgodnie z tezą dowodową, na podstawie akt sprawy i badania odwołującego. Brak było podstaw do ich kwestionowania. Zgodnie z poglądami orzecznictwa kryteria oceny opinii biegłych stanowią zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania oraz stopień staranności wyrażonych w niej wniosków (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w K. z dnia 7 lutego 2013 roku, V ACa 668/12, LEX nr 1289448).

Równocześnie Sąd I instancji stwierdził, że dopuszczenie dowodu z opinii instytutu jest celowe i konieczne wówczas, gdy zachodzi potrzeba przeprowadzenia skomplikowanych badań, istnieją trudności diagnostyczne wymagające przeprowadzenia badań specjalistycznych, względnie obserwacji w warunkach szpitalnych oraz wtedy, gdy nie da się usunąć w inny sposób sprzeczności, luk czy też niejasności w dostępnych opiniach (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w K.z dnia 6 kwietnia 2017 roku, I ACa 1764/16, LEX nr 2317796). Skoro w niniejszej sprawie opinie sporządzone zostały fachowo i nie zawierają niejasności, a przypadek kliniczny odwołującego nie budzi wątpliwości, to Sąd merytoryczny nie widział podstaw dopuszczenia dowodu z opinii instytutu naukowo-badawczego.

W tym stanie rzeczy Sąd Rejonowy uznał, iż odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd I instancji w pierwszej kolejności powołując się na treść art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2011r., Nr 127, poz. 721 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 15 lipca 2003r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz.U. z 2003 roku, Nr 139, poz. 1328) wskazał kryteria zaliczenia do umiarkowanego i znacznego stopnia niepełnosprawności, jak również kryteria oceny konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

W niniejszej sprawie odwołujący spełnia przesłanki do uznania go za osobę niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym. Nie spełnia natomiast kryterium pozwalającego na stwierdzenie u niego konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Tym samym ni może zostać uznany za niepełnosprawnego w stopniu znacznym.

W tym stanie rzeczy, w oparciu o przytoczone przepisy prawa, Sąd Rejonowy oddalił odwołanie.

Apelację od powyższego wyroku wniósł odwołujący.

Zaskarżając wyrok w całości, wniósł o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W treści apelacji ubezpieczony w głównej mierze podważał prawidłowość oceny stanu jego zdrowia dokonaną przez biegłych. W szczególności akcentował poważny stan swojego zdrowia. Nadto w ocenie apelującego, biegli winni ustalić jego dolegliwości i określić ich pochodzenie. Mianowicie, czy są one związane z chorobą wibracyjną, przebytym przez niego wypadkiem przy pracy, czy też są związane z ogólnym stanem zdrowia.

Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w K. nie odniósł się do apelacji odwołującego.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy przeprowadził prawidłowe postępowanie dowodowe, nadto dokonał właściwych ustaleń odnośnie stanu zdrowia J. S., a następnie w sposób słuszny ocenił zgromadzony materiał dowodowy, z zachowaniem wszelkich reguł oceny dowodów z równoczesnym uwzględnieniem zasad logiki i doświadczenia życiowego. Uzasadnienie Sądu Rejonowego do zaskarżonego wyroku jest szczegółowe i sporządzone zgodnie w wymogami art. 328 § 2 k.p.c.

Wyrok Sądu I instancji jest trafny i odpowiada prawu, a dokonane ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własne.

Zarzuty apelacji Sąd Okręgowy uznał za niezasadne i będące w istocie nieuzasadnioną polemiką z prawidłowo ustalonym przez Sąd I instancji stanem faktycznym.

Sąd I instancji zweryfikował ustalenia Powiatowego i Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w drodze opinii biegłych z zakresu ortopedii i traumatologii narządu oraz neurologii, z zakresu chorób wewnętrznych a także z zakresu chorób płuc. Biegli akcentując poważny stan zdrowia ubezpieczonego, z uwagi na zdiagnozowane schorzenia, a to przewlekły zespół bólowy kręgosłupa na tle nasilonych zmian zwyrodnieniowych i dyskopatycznych, polineuropatię czuciowo-ruchową kończyn dolnych, zmiany zwyrodnieniowe stawów dłoni, (...), pylicę płuc, chorobę wibracyjną, niedoczynność tarczycy, przepuklinę pachwinową prawostronną, stan po resekcji prostaty z powodu przerostu, podzielili ostatecznie stanowisko obu zespołów w przedmiocie uznania, iż J. S. nie wymaga stałej i długotrwałej pomocy innych osób w spełnianiu ról społecznych, nie spełnia też przesłanek do stwierdzenia u niego niezdolności do samodzielnej egzystencji.

Sąd odwoławczy podziela ocenę Sądu Rejonowego w zakresie uznania wydanych w sprawie opinii za wiarygodne, rzetelne i fachowe, jak i dokonaną przez ten Sąd oceną stanu zdrowia ubezpieczonego w aspekcie niespełnienia kryterium określonego w § 29, ust. 1 pkt 2 i 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (t.j. Dz.U. z 2015, poz. 1110).

Przepis ten orzeczenie o konieczności sprawowania opieki, uzależnia od stwierdzenia całkowitej zależności osoby od otoczenia, polegającej na pielęgnacji

w zakresie higieny osobistej i karmienia lub w wykonywaniu czynności samoobsługowych, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz ułatwiania kontaktów ze środowiskiem. Jak również od konieczności udzielania pomocy, w tym również

w pełnieniu ról społecznych – co oznacza zależność osoby od otoczenia, polegającą na udzieleniu wsparcia w czynnościach samoobsługowych, w prowadzeniu gospodarstwa domowego, współdziałania w procesie leczenia, rehabilitacji, edukacji oraz w pełnieniu ról społecznych właściwych dla każdego człowieka, zależnych od wieku, płci, czynników społecznych i kulturowych

Tymczasem z przeprowadzonego postępowania wynika, że odwołujący zachował zdolność do zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych, w rozumieniu powołanego przepisu. Odwołujący samodzielnie wykonuje czynności samoobsługowe, w tym samodzielnie wstaje z łóżka, załatwia sprawy fizjologiczne, przygotowuje posiłki. Jedynie przy kąpielii korzysta z pomocy sąsiada, który pomaga mu także w razie konieczności załatwienia sprawy w urzędzie. Z kolei podczas poruszania się poza domem odwołujący korzysta z tzw. balkonika rehabilitacyjnego, ponieważ w trakcie wysiłku doznaje on zawrotów głowy. Tym samym nie doznaje on ograniczeń w zakresie samodzielnego poruszania się i komunikowania z otoczeniem. Szerokie badania odwołującego przeprowadzone przez oba zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności, wskazują, że jest on samodzielny w zakresie samoobsługi. Mianowicie zachowuje zdolność do utrzymania higieny osobistej, ubierania się i rozbierania, spożywania posiłków. Posiada również pełną zdolność do komunikowania się, w tym pełną zdolność do słyszenia i rozumienia mowy oraz do utrzymywania kontaktu słownego. Wymaga wprawdzie pomocy przy przemieszczaniu się na dalsze odległości ze względu na znaczną męczliwość, jednak jest zdolny do korzystania ze środków komunikacji zbiorowej. Posiada też ograniczenia ze względu widzenia ze względu na wadę wzroku, która jednak jest korygowana przy użyciu szkieł korekcyjnych. Również w prowadzeniu gospodarstwa domowego doznaje ograniczeń pod postacią konieczności korzystania z pomocy przy noszeniu ciężkich zakupów, prowadzeniu gruntownych porządków, przenoszeniu ciężkich przedmiotów, wieszaniu firan i robieniu prania. Ograniczenia te nie wyczerpują jednak pojęcia konieczności stałej opieki lub pomocy.

Odnosząc się z kolei wprost do żądań apelacji w zakresie ustalenia przyczyny sprawczej jego dolegliwości, tj. czy pochodzą one od choroby wibracyjnej, wypadku przy pracy, czy też są związane z ogólnym stanem zdrowia, należy podkreślić, że przedmiot rozpoznania Sądu II instancji określony jest wprawdzie zakresem zaskarżenia, jednak zawsze w granicach rozpoznania zaskarżonego orzeczenia Sądu I instancji, którym w niniejszej sprawie było określenie stopnia niepełnosprawności. Na ocenę tej kategorii prawnej bez wpływu pozostaje określenie przyczyn poszczególnych

dolegliwości. Istotnym natomiast jest wpływ samych dolegliwości na, określone ramami przytoczonych przepisów, ograniczenia jakich osoba badana doznaje w życiu codziennym.

Reasumując, w ocenie Sądu II instancji, materiał dowodowy zgromadzony w toku postępowania pierwszoinstancyjnego jednoznacznie wskazuje, że J. S. jest osobą trwale niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym z powodu upośledzenia narządu ruchu (oznaczonego symbolem 05-R), chorób układu oddechowego i krążenia (oznaczonych symbolem 07-S) oraz chorób neurologicznych (oznaczonych symbolem 10-N), a równocześnie nie spełnia on przesłanek warunkujących uznanie, że wymaga konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Tym samym brak podstaw do uznania go za niepełnosprawnego w stopniu znacznym.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na mocy art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.

(-) SSR del. Magdalena Kimel (-) SSO Mariola Szmajduch (spr.) (-) SSO Patrycja Bogacińska - Piątek

Sędzia Przewodniczący Sędzia